

מבחן זני חציל פרטנוקרפיים לגידול בחממה בבקעת הירדן

אחיעם מאיר, זיוה גלעד - מו"פ בקעת הירדן
דויד סילברמן - שה"מ, משרד החקלאות

מבוא ותיאור הבעיה

פרנסת מתיישבי בקעת הירדן וצפון ים המלח מתבססת על חקלאות. שנים האחרונות חזרו לגדל חציל בחממה הזן שהתבסס הוא הזן 206, זן פרטנוקרפי. אנו מעוניינים לבחון זנים נוספים בעלי פוטנציאל יכול גבוה ויכולת לייצר פרי איכותי באביב. **מטרת הניסוי** – בחינת זני חציל פרטנוקרפים בגידול בחממה בעונת החורף בבקעת הירדן.

מהלך המחקר ושיטות עבודה

הניסוי התבצע בתחנת צבי – מו"פ בקעת הירדן. ב-19/9/19 נשתלו שני זני חציל 206 ו-603 שתילה בבית צמיחה, במצע טוף. כיסוי גג-רשת 50 מש. ב-17/11/20 הרשת הוחלפה בכיסוי פלטיק IR עובי 0.12 מ"מ. ב-3/3/21 כיסוי הפלסטיק הוחלף ב-רשת 50 מש+רשת 40% צל שחורה. כל זן נשתל בשתי ערוגות (45 צמחים לערוגה) חשוב היבול נעשה לצמח. במטרה לבדוק את יכולתנו להשפיע על צבע קליפת החציל, בוצע ריסוס במווסת צמיחה בשם בלאש (blush) חברת מרחב אגרו. הריסוסים בוצעו לפי מינון של 0.2% בתאריכים 22/2/21 ו-10/3/21 (ראה מפה שטח) הטיפול בוצע על שתילים בחצי ערוגה (21 שתילים בכל חלקה)

מטופל

ללא טיפול

												שם הזן
603		603		603		206		206		206		

- ב-17/3/21 לאור בעיות הגנת הצומח בשתי חלקות של הזן 206 בוצע גיזום של הענפים המניבים והועלו שני ענפים חדשים לכל שתיל שהחלו להניב ב-26/4/21.

יבול – כמות והתפלגות איכות. קטיף פרי החל ב- 4/11/21 ונמשך עד 17/5/21 אחת לשבוע הזן 206 הניב יבול ראוי לשיווק גבוה יותר מהזן 603. החל מחודש מרץ אנו מוצאים פרי שקליפתו אינה שחור מבריק אלא בגוון סגול – פרי שאינו ראוי לשיווק.

טבלה 1: - זני חציל גידול בבית צמיחה – יבול כמות והתפלגות איכות

משקל פרי ממוצע (בקטיף גרם)	יבול לדונם ט"ד' (לפי 1200 צמחים)			שם זן
	סהכ	סגול	ראוי לשיווק	
406	15.8	0.97	15.0 א	206
380	13.1	0.84	12.2 ב	603

בקטיף החל מ-15/3/21 נמצאו פירות חציל בהם צבע הקליפה היה סגול ולא שחור מבריק בזן 206 אחוז הפירות בעלי קליפה בצבע סגול גבוה יותר החל מקטיף באמצע מרץ (טבלה 2) טבלה 2: חציל – % פירות עם קליפה בצבע סגול מסך הפירות שנקטפו בכל תאריך

% פירות עם קליפה בצבע סגול		תאריך קטיף
זן 603	זן 206	
22.5	33.3	15/03/2021
10.7	13.5	30/03/2021
0	8.1	05/04/2021
6.9	12	12/04/2021
9.1	10.7	19/04/2021
6.5	35.5	26/04/2021
4.5	71.5	04/05/2021
56.5	33.3	10/05/2021
37.5	84.8	17/05/2021

טיפול בתכשיר בלאש לא שיפר את צבע הקליפה.

- ב-17/3/21 לאור בעיות הגנת הצומח בוצע גיזום של הענפים המניבים בשתי חלקות של הזן 206 והועלו שני ענפים חדשים לכל שתיל שהחלו להניב ב-26/4/21. תוצאות קטיף של חלקות אלו מראות כי הפרי המתקבל בענפים החדשים הוא בעל קליפה בצבע שחור לעומת חלקות שבהם המשיכו בקטיף רגיל, וכן לא נרשמה פגיעה בפוטנציאל היבול (טבלה 3)

טבלה 3 : השפעת גיזום ענפים על פוטנציאל יבול וצבע הקליפה של החציל.

% פירות עם קליפה בצבע סגול בזן 206			תאריך קטיף
III חלקה לאחר גיזום	II חלקה לאחר גיזום	I – חלקה ותיקה	
34.6	35.4	30	15/3/21 (לפני גיזום)
13.6	0	35.5	26/4/21
5.7	2.8	71.4	4/5/21
0	0	33.3	10/5/21
1.9	4.7	84.8	17/5/21
12.7 ק"ג	12.0 ק"ג	12.8 ק"ג	סהכ יבול לשתיל פרי איכות ראשונה

דיון ומסקנות

1. הזן 206 מניב יבול גבוה יותר מאשר הזן 603.
2. % הפרי הסגול בזן בזן 206 גבוה יותר (החל מחודש מרץ), עם זאת בעונה 20/21 ההפרש אינו מובהק.
3. טיפול בתכשיר בלאש לא מנע קבלת פרי בעל קליפה בצבע סגול.
4. חידוש החלקה (גיזום ענפים מניבים והעלאת ענפים חדשים) עזרו לקבלת פרי בעל קליפה בצבע שחור ללא פגיעה בפוטנציאל היבול הכללי. ההנחה היא שהחידוש בתוספת גידול בחלק הנמוך של המבנה, פחות חם, עוזר לקבלת צבע מתאים.